

Proefsleuvenonderzoek in het Godtschalckdomein (Ieper- Zillebeke).

Intern aOE-rapport

Proefsleuvenonderzoek in het Godtschalckdomein (Ieper-Zillebeke).

Terreinwerk & rapportage

**Marc Dewilde,
archeoloog**

**Franky Wyffels,
veldtechnicus**

Proefsleuvenonderzoek in het Godtschalckdomein (Ieper-Zillebeke)

Administratieve gegevens:

Provincie: West-Vlaanderen

Gemeente: Ieper

Adres: Meenseweg

Kadaster: Afdeling: 16° Afd.

Sectie: B

Perceel: 403b

Opgraving ☒

Prospectie ☐

Vergunningsnummer: 2010/318

Datum vergunning: 17/09/2010

Naam aanvrager: Dewilde Marc

Naam site: Godtschalckdomein (Ieper-Zillebeke)

Lambertcoördinaten (Lambert 1972): X= 51022,634, Y= 170589,382

Inhoudsopgave

1 Inleiding	5
2 Ligging en bodemgesteldheid	6
3 Historische en archeologische informatie	6
4 Veldwerk	6
5 Besluit	7
6 Geraadpleegde literatuur	7

1 Inleiding

In het kader van de geïntegreerde inventaris van het WO I-erfgoed¹ werd ook de archeologische kant van de zaak bekeken. Doel daarvan was uitspraken te kunnen doen over de aanwezigheid van dat erfgoed en de bewaringsgraad ervan. Daarvoor werden van Diksmuide tot Meseu op 18 locaties proefsleuven gegraven en archeologisch onderzocht (fig. 1). De keuze van de locaties werd bepaald na overleg met streek- en terreinkenners en na consultatie van de beschikbare cartografische en luchtfotografische informatie.

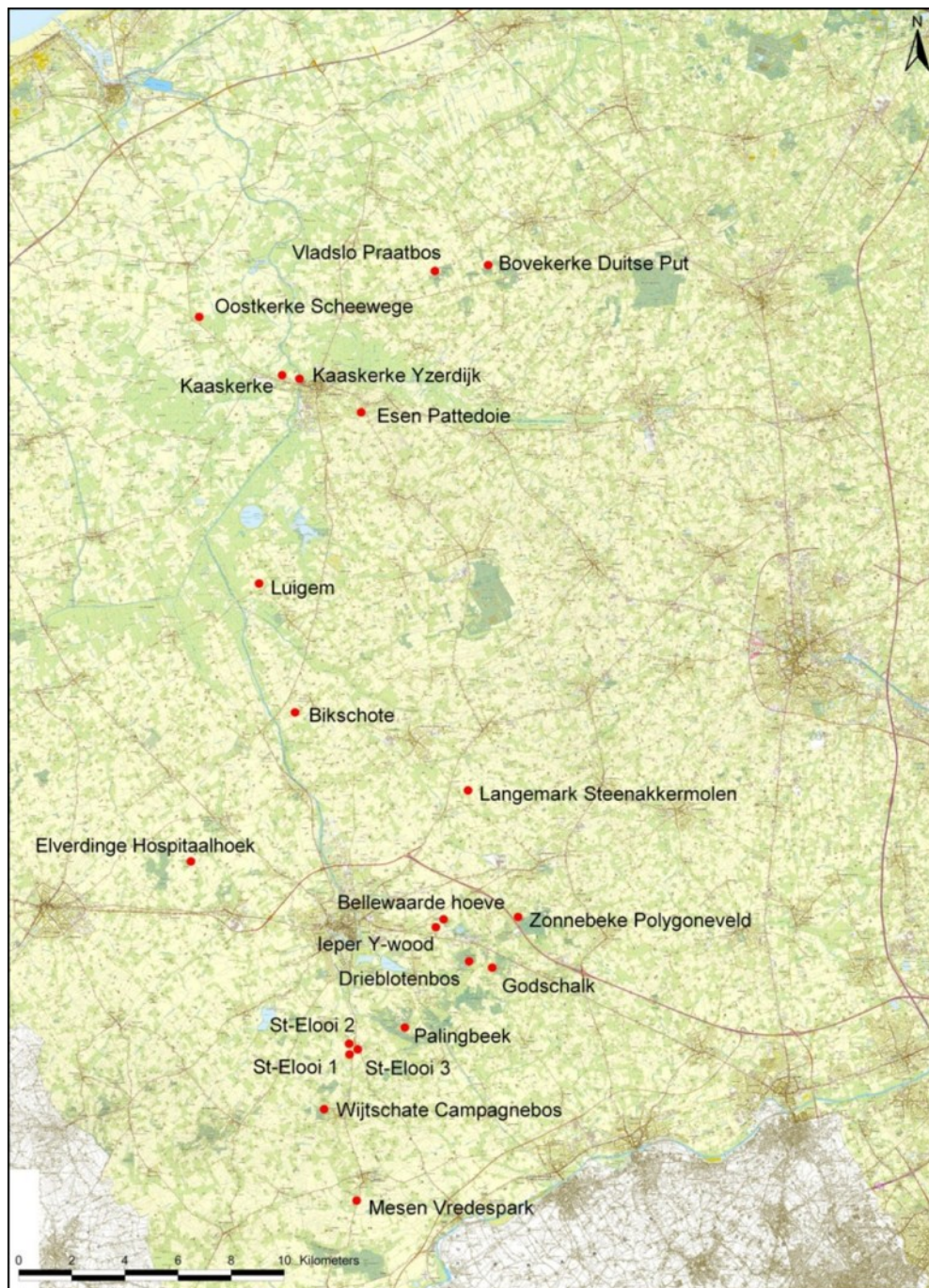

Fig. 1 Verspreidingskaart van de geproefde locaties (1/27000)

¹ Verboven H. (red) 2012: *Syntheserapport over de aanpak, methodiek, resultaten en aanbevelingen van het WO I erfgoed onderzoek*, Brussel

2 Ligging en bodemgesteldheid

Het domein is begrepen tussen de Menenstraat/Meenseweg, de Pappotstraat, de Waterstraat en de 's Herenthagestraat en ligt op de zuidelijke flank van het Geluveldplateau, afhellend naar het oosten en wordt ingesneden door 2 beekvalleitjes. .

Bodemkundig wordt het domein getypeerd als een overgangsgebied van vochtige en natte zandleem.

Het onderzochte terrein staat kadastraal bekend als leper, 16° Afd., Sie B, 403b.

In de Centrale Archeologische Inventaris is de proefsleuf al opgenomen (CAI 159642). De voormalige kasteelhoeve is als site met walgracht aangeduid (CAI 71238). Bijna zeker gaat het evenwel om een mottesite, de stek van de heren van Herenthage (Warlop, II,200-2003 (72)).

3 Historische en archeologische informatie

Op het einde van de 1ste slag van leper liep het front ook vast ter hoogte van het domein Godtschalck. De Duitse linie lag op de oostrand met vooruitgeschoven posten bij de Bassevillebeek (Priem, 187-195).

Bij de 2de slag van leper stootten de Duitsers door en kwam de frontlijn een kleine 2km westelijker te liggen.

Tijdens de 3de slag van leper dreven de geallieerden de Duitsers opnieuw achteruit. Aanvankelijk boekten ze weinig terreinwinst. Op 20 september was het domein nog steeds in Duitse handen.

Uiteindelijk raakten ze een kleine km voorbij het domein.

Het Duitse lenteoffensief in 1918 raasde er in een complete *walk-over* overheen.

Tussen 1915 en 1917 werd in het domein de Albrechtstellung, de Duitse 2de linie uitgebouwd. Dit betekent uiteraard ook de aanleg van verbindingsloopgraven met de vuurlinie en met de achterliggende Wilhelmstellung (Deseyne, 4).

4 Veldwerk

Het veldwerk greep plaats op 6 oktober 2010 (2010/318).

De sleuf werd zó gelegd dat 2 verbindingsloopgraven zouden aangesneden worden.

Een verbindingsloopgraaf werd effectief aangesneden. Enkel de onderkant was enigszins interessant.

De loopgraaf was 1,1m diep ingegraven. Op de bodem lag een plank van 35cm breed. Enkele houten paaltjes en een metalen piket geven aan dat ook de wanden met planken beschoeid waren, zoals een restantje van een horizontaal aangebrachte plank trouwens suggereert. De tussenafstand tussen de paaltjes varieert van 45 naar 65cm.

Aangezien de eigenlijke uitgraving 1m breed is, zou het kunnen dat de loopgraaf aanvankelijk niet beschoeid was.

Het andere verwachte spoor was door het graven van een gracht verdwenen. Misschien werd de bestaande loopgraaf verbreed.

Buiten munitie² zijn er geen andere mobiele vondsten gedaan.

² 1 Duitse ontsteker, 1 Britse ontsteker N°80; 1 Duitse granaat (7,7cm), 1 Britse 18 ponder.

5 Besluit

Bedoeling van deze proefsleuf was de aard van de sporen én de bewaring ervan natrekken, als ze verbost zijn na de oorlog. Belangrijk daarbij is ook dat het om een verbindingssloopgraaf gaat. Het spoor is als dusdanig zeker herkenbaar en materieel voldoende uitgewerkt om een archeologische afdruk na te laten. Ondanks het feit dat het onder bos is terechtgekomen, is het toch deels ontmanteld geworden.

6 Geraadpleegde literatuur

Deseyne A.: Passchendaele 1917, Tentoonstelling 12.7. – 23.8.1987, (Zonnebeke), s.d.

Priem V. 1998: Kastelen en landhuizen in de Westhoek, Ieper, 1998

Warlop E. 1968: De Vlaamse adel vóór 1300, 3 delen, Handzame

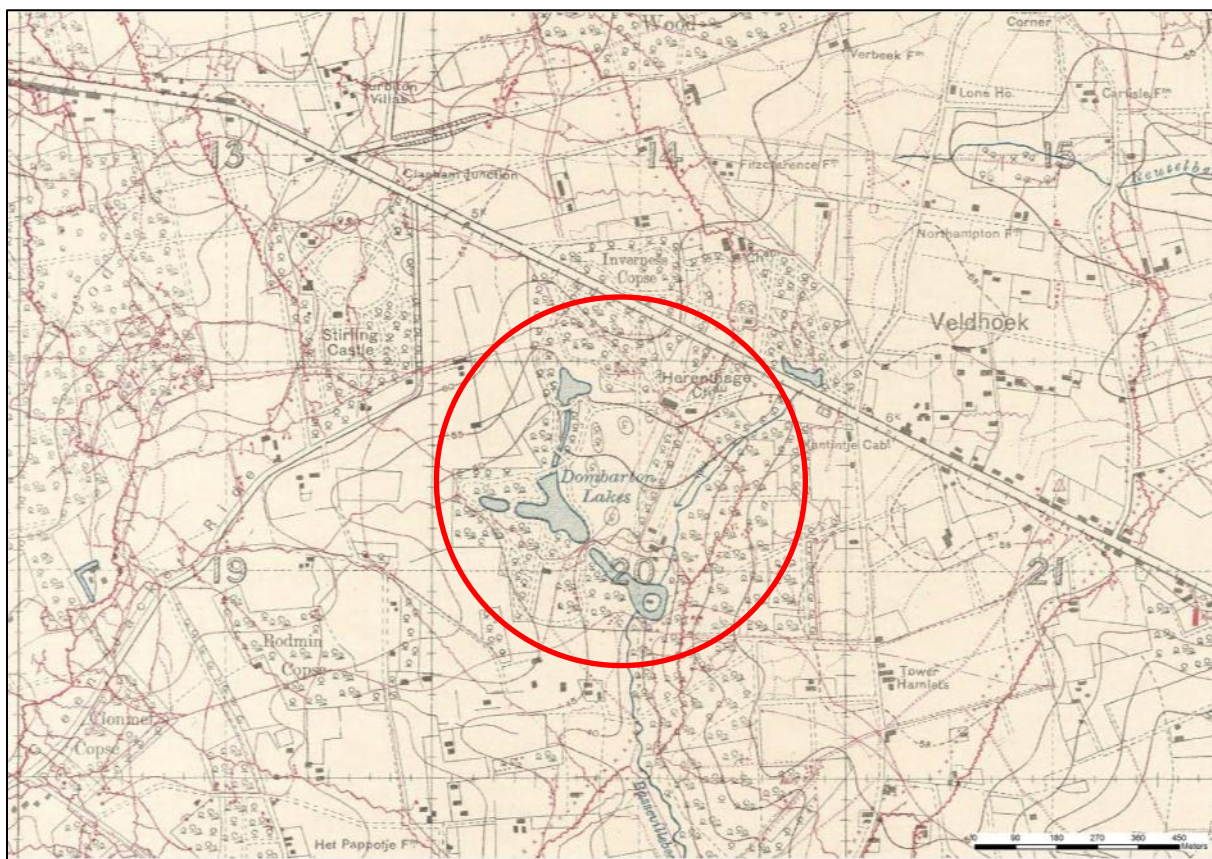

Fig. 2 Uittreksel uit een loopgravenkaart (31/06/1916) (1/15789)

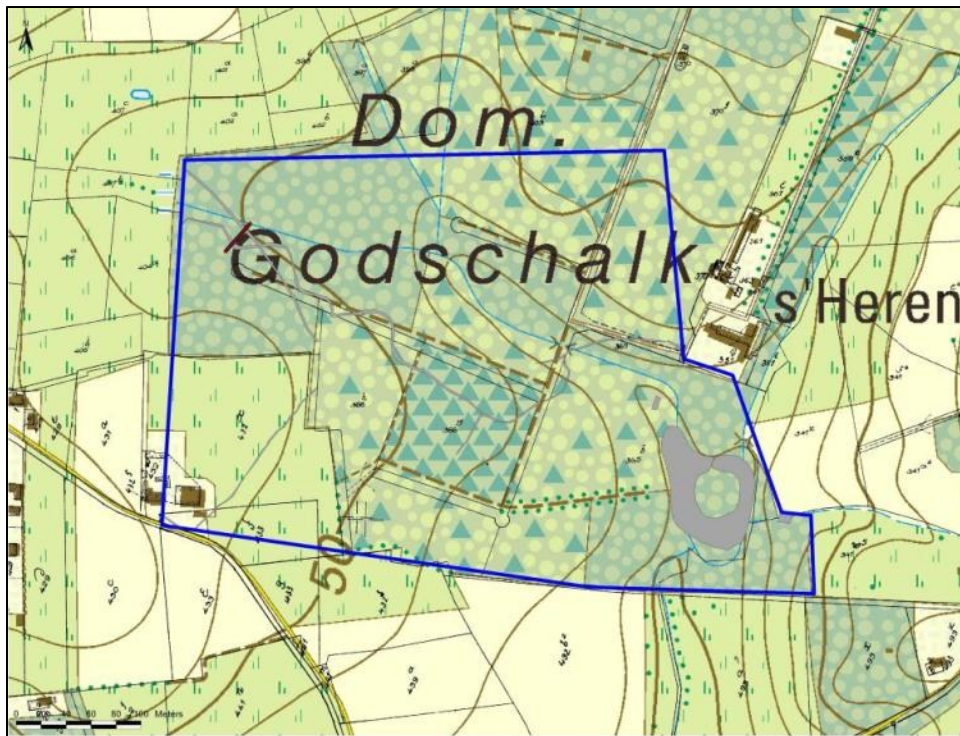

Fig. 3 De inplanting van de proefsleuf op de georeferereerde luchtfotografische sporen (1/5714)

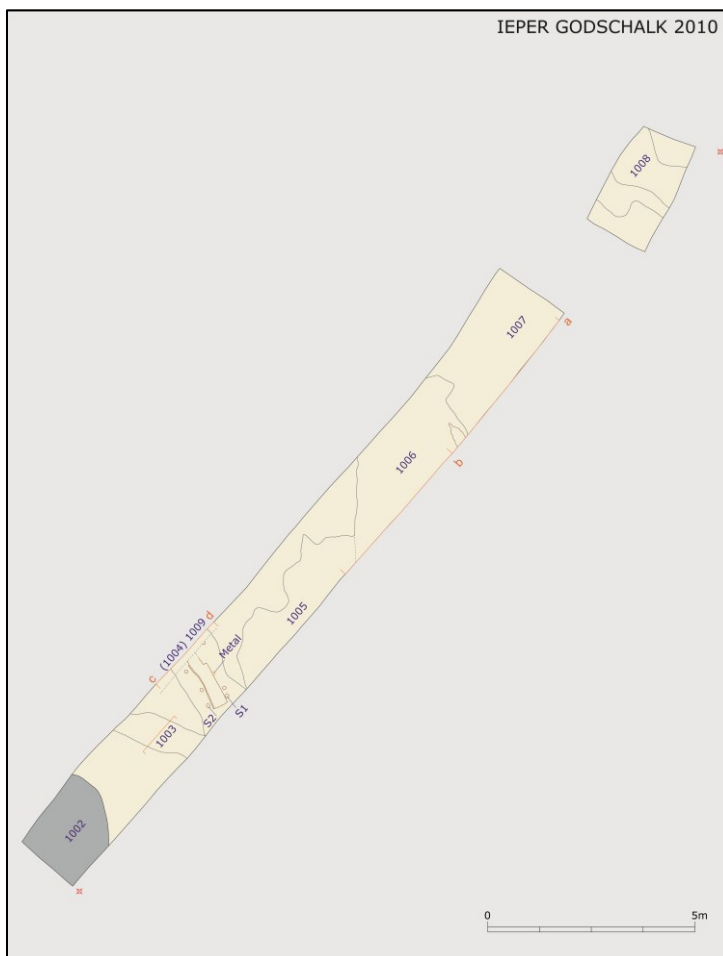

Fig. 4 Sporenplan (1/172)

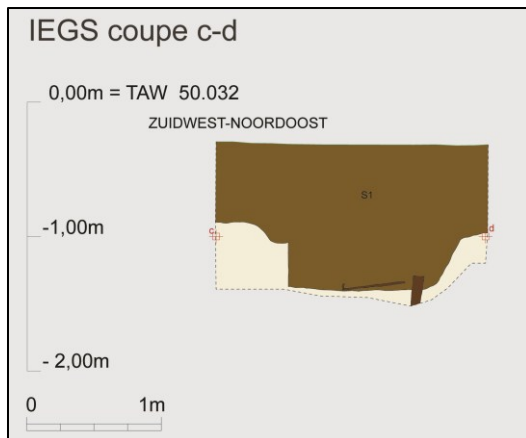

Fig. 5 Coupe op loopgraaf

Fig. 6 Foto